

Samoupravno načrtovanje

Vse družbene spremembe, ki jih prinaša ustava in delegatski sistem prinašajo tudi bistvene spremembe v planiranju. Ugotovili smo, da po starem načinu ne gre več. Planiranje ne more biti seštevek želja, ki nimajo svoje družbene in ekonomske utemeljitve. Izkazalo se je tudi, da tudi kabinetno planiranje v vrhovih ne ustreza razvoju in napredku v našem konkretnem družbenem življenju. Zato smo se odločili, da tudi na tem, izredno pomembnem gospodarskem področju, začnemo uveljavljati načelo novega samoupravnega socialističnega planiranja.

In v ta načela novega načina planiranja so vtakane vse temeljne organizacije združenega dela, ki naj bolj kot doslej aktivno sodelujejo tako pri tekočem gospodarskem razvoju, kot pri srednjeročnem planu razvoja tako naše republike kot celotne Jugoslavije. S pritegnitvijo temeljnih organizacij združenega dela, ki naj aktivno, s svojimi plani, pravzaprav tvorijo republiški in tudi zvezni plan razvoja, bomo dosegli večjo harmoničnost, enakomernost in ekonomsko utemeljenost našega plana. Z dogovarjanjem in usklajevanjem vseh teh planov od temeljnih organizacij združenega dela do federacije bomo dosegli tudi neposredno sodelovanje samoupravljalcev in proizvajalcev pri kreiranju planov in z njim ekonomske politike.

Vsekakor bo ta nov način planiranja, ki ga tako rekoč prvič uvajamo, naletel na določene težave, kot se vse, kar je novega in še ne preizkušenega, težko prebije k uresničevanju. Tu mislimo na določene ozke krajevne, občinske podjetniške interese, ki se zagotovo ne bodo ujemale s splošnimi interesi gospodarskega razvoja, kajti samoupravno socialistično planiranje ni ozko, zaplotniško, kratkoročno, temveč stremi k harmoničnemu napredku celotne regije, republike in federacije v danih pogojih našega sedanjega gospodarskega trenutka, njega mednarodni ekonomski položaj, konjunkturo ali preveč ugoden, kajti plan mora biti tudi ena izmed oblik boja proti inflaciji in gospodarski recesiji, stihiji tržišča, nezaposlenosti in monetarne krize, ki danes zlasti pretresa zahodni svet. Nov način planiranja pomeni tudi našlonitev na znanje lastnih kadrov, na lastno tehnologijo in domače surovine. V tem sklopu bo planiranje tudi reševalo probleme transporta, energije in surovinske baze, katerim prav sedaj daje izrazito prednost.

Uspešna uveljavitev socialističnega samoupravnega planiranja nas bo torej obvarovala marsikaterih pretresov v gospodarstvu, prispevala bo k uravnoteženju plačilne bilance s tujino in poskrbela za tak gospodarski razvoj, ki bo izključno v korist in napredek našim delovnim ljudem.

Mara Ovsenik

Razgovor z direktorjem področja za organizacijo ZP Erikom Vrenkom

V petek, 6. februarja, je zvezni zbor skupščine SFRJ sprejel zakon o temeljih družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije. Ta zakon pomeni izpopolnitev celotnega gospodarskega sistema. Zato smo ga toliko težje pričakovali. Dobili smo torej dodelan sistem družbenega načrtovanja, ki temelji na samoupravnih načelih, saj je njegovo merilo delavec v združenem delu, delavci, ki so na podlagi svobodne izmenjave dela med seboj dohodkovno povezani. Vsi načrti novega zakona izvirajo iz razvojnih načrtov temeljnih organizacij združenega dela.

V razpravi pred sprejetjem zakona je slovenski delegat Rudi Gregar dejal, da predlog tega zakona konkretizira ustavna načela in poudaril: „Planiranje na vseh ravneh združenega dela in družbe je tisti vidik upravljanja in razpolaganja z dohodkom, ki omogoča delavcu, da prek svoje TOZD in njenega dohodka ocenjuje rezultate združenega dela na vseh ravneh. Le tako se bo lahko zavestno odločal za take ali drugačne ukrepe v uresničevanju dolgoročne gospodarske in razvojne politike.“

Glede na to kako pomemben je zakon o temeljih družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije za slehernega izmed nas, smo že dan pred sprejemom tega zakona poprosili Erika Vrenka, direktorja področja za organizacijo, da bi nam odgovoril na nekatera vprašanja o tem, kako smo se na nov plan pripravili v ZP Iskra, saj se je prav on sam največ ukvarjal s to problematiko.

V čem so bistvene razlike v sistemu družbenega planiranja v smislu načrtovanega zakona o družbenem planiranju v skladu z ustavo in prejšnjega zakona o družbenem načrtovanju iz leta 1970 in 1972.

„Bistvena novost pri novem načinu planiranja, glede na dosedanje načine, je ta, da v novem zakonu o planiranju dokončno prihaja do uveljavitve dveh ustavnih institucij: samostojnosti temeljnih organizacij združenega dela pri sprejemanju planov in enakopravnosti med temeljnimi organizacijami.

Ti dve instituciji sta na videz nasprotujoči si, če proces upravljanja pojmuemo ozko, kot le samo upravljanje temeljnih organizacij brez odgovornosti do drugih temeljnih organizacij v združenem delu. Vendar je novi zakon pristopil k graditvi sistema planiranja s tem, da je izhajal iz temeljnega spoznanja, da je razvoj vsake TOZD hkrati pogojen z razvojem celotnega njenega družbenega in gospodarskega okolja.

Enakopravnost v planiranju se v zakonu postavlja tako, da se temeljne

organizacije medsebojno popolnoma svobodno dogovorijo o tem, kako bodo druga drugi s sporazumi o uresničevanju skupnih interesov, ki jih imajo in morajo uresničevati le skupno, o delitvi programov, usklajevanju tržnih nastopov, resničnosti predpostavk svojega plana, itd. S tem v našem samoupravnem sporazumevanju dosegamo izrivanje tržne stihije iz združenega dela.

Ti sporazumi, s katerimi si temeljne organizacije vzajemno zagotovijo določenost razvoja okolja v prihodnosti, so jedro novega sistema planiranja. Po zakonskem tekstu so to sporazumi o temeljih planov TOZD v vseh vrstah integracij v združenem delu in se sklepajo pisмено, sprejemajo jih pa na podlagi smernic zborov delavcev delavski sveti TOZD.

Pristop k sporazumu o temeljih planov je svoboden in torej zagotavlja popolno enakopravnost temeljnih organizacij pri sporazumevanju. Pri sporazumu o temeljih planov ne more priti do nikakršnega preglasovanja, saj je pristop k sporazumu odvisen od odločitve delavcev v temeljni organizaciji – razumljivo, da morajo pri tem izpolnjevati že sprejete obveznosti iz sporazumov o združevanju, v katerih so obveznosti posamezne TOZD opredeljene v okviru delovne organizacije, SOZD, skupnosti TOZD, SIS, krajevne skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti in podobno. Če bi pri tem le prišlo do preglasovanja, bi to pomenilo neenakopravnost. Nobene ovire ni, da taka temeljna organizacija k sporazumu ne pristopi. Ko pa je temeljna organizacija sprejela sporazum o temeljih planiranja skupaj z drugimi TOZD, s katerimi ima enake interese in cilje, je s tem tudi ugotovila, kakšni so resnični pogoji za njen plan, ki postane sestavni del skupnega plana vseh temeljnih organizacij, ki so se sporazumele. Zaradi tega spreje-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Umrli Blažo Jovanović, heroj vojne in junak dela

V Igalu pri Hercegovnem je 4. februarja nenadoma preminil član sveta federacije, revolucionar in dolgoletni visoki partijski in državni funkcionar Blažo Jovanović, prekaljen komunist, dosleden delavski in narodni borec, tesni sodelavec predsednika Tita.

Blažo Jovanović se je rodil 28. marca 1907 v vasi Velje Brdo v Črni gori. Osnovno šolo je obiskoval v Spužu, gimnazijo je končal v Podgorici, študiral in absolviral je v Beogradu, diplomirani pravnik pa je dobil na zagrebški univerzi. Od leta 1931 do 1941 je delal kot sodniški in odvetniški pripravnik v Varaždinu in Podgorici.

Od rane mladosti do zadnjega dne je bil tovariš Blažo Jovanović v prvih vrstah boja za zmago revolucije in socializma v naši državi. V 17. letu je postal član KPJ; v surovih razmerah ilegalne in vojaškomonarhistične diktature je opravljal zelo odgovorne dolžnosti v partiji, leta 1934 pa je postal sekretar pokrajinskega komiteja SKOJ in član najožjega partijskega vodstva Črne gore. Kot organizacijski sekretar pokrajinskega komiteja je bil eden izmed najodgovornejših organizatorjev in voditeljev vstaje v Črni gori, 13. julija. Dve desetletji, od maja 1943 do maja 1963, je bil na čelu KP oziroma ZK Črne gore, bil je organizator ljudske fronte Črne gore in njen dolgoletni predsednik. Tovariš Blažo je bil predsednik prve vlade LR Črne gore, pozneje pa tudi predsednik skupščine LR Črne gore. Od 5. do 9. kongresa ZKJ je bil član CK ZKJ, od 1954 – 15 let – pa član najožjega partijskega vodstva Jugoslavije. Več kot deset let je opravljal funkcijo predsednika ustavnega sodišča Jugoslavije. Smrt ga je presenetila na dolžnosti člana sveta federacije.

Narodni heroj in prvoborec Blažo Jovanović je nosilec reda junaka socialističnega dela in številnih visokih jugoslovanskih in tujih odlikovanj. Slava velikemu revolucionarju in junaku dela!

Prepočasni v odnosih po dohodkovnih načelih

Zvezni odbor sindikata delavcev industrije in sredstva SFRJ na svoji 4. seji, dne 5. 2. 1976 v Beogradu med drugim razpravljal o poročilu o izvanjaju sklepov Prve konference kovinarjev Jugoslavije. Podane so bile ocene gospodarskega položaja panog elektrokovinske industrije glede na kazalnike gospodarjenja v razdobju I. – IX. 1975. leta. Pri tem so bili posebno opazni podatki in skupnih izgubah v tem obdobju. V skupnih izgubah prednjači kovinska industrija, na dru-

gem mestu je elektroindustrija in na tretjem mestu je elektroenergija. Menim, da se nad temi podatki velja zamisliti in poiskati vzroke za tako stanje.

Nisem povsem prepričan, da je to stanje povzročila nepopolna organizacija poslovanja, neustrezna tehnologija, ali podobno, ampak je potrebno vzroke iskati v večih smereh tako izven, kot tudi v samih organizacijah združenega dela.

Tako lahko trdimo, da nismo uresničili enakih pogojev za ustvarjanje dohodka, pač pa smo zaradi neusklajene politike cen ustvarili še večji razkorak med proizvodnjo surovin in predelovalno industrijo. Drugi vzrok menim, da sloni na oceni, da združeno delo še ni organizirano na ustavnih načelih in skladno z družbeno-

ekonomskimi gibanji ter, da določila samoupravnih sporazumov še ne izvajajo povsod. Opaziti je, da se v nekaterih primerih ta proces odvija pod močnim vplivom poslovnih struktur, katere v celoti vodijo postopek sporazumevanja in v imenu delavcev v združenem delu oblikujejo svoja stališča.

Skupaj dogovorjena določila v samoupravnih sporazumih, da bomo skupaj usklajeno načrtovali, raziskovali, nastopali na domačem in tujem tržišču, medsebojno delili proizvodni program i.t.d. se niso uresničila. Nasprotno smo v SOZD Iskra in Gorenja po izvršeni integraciji ustvarili nova prekrivanja v nekaterih proizvodnih programih. Podobni primeri so tudi pri nekaterih ostalih SOZD.

Na Hrvaškem imamo primer, ko je zaradi nekaterih ozkih interesov videti, da od integracije elektronske industrije pod imenom IMPULS ne bo nič. Vsek se želi razvijati po svoje, iz tega izhajajoč rezultat pa je v tem, da že proizvajamo, ali pa želimo proizvesti velikokrat več televizorjev, elektromotorjev in proizvodov bele tehnike, kot pa jih naše tržišče potrebuje.

V združenem delu je vse premalo prišlo do izraza presnavljanje odnosov na dohodkovnih načelih. Res je, da so integracije v preteklih obdobjih nastajale zelo različno in, da so se integri-

Iskrin programator za hitro kopirno stružnico na rastavi v Moskvi.

INDUSTRIJA TELEKOMUNIKACIJ KVALITETNI PREVZEM ZAKLJUČEN

TATC Kragujevac je kot prva tranzitna elektronska avtomatska telefonska centrala na ozemlju Jugoslavije uspešno prestala kvalitativni prevzem. Ustrezna komisija je že priporočila izdajo uporabnega dovoljenja zanjo. V polnem obratovanju pa je že od oktobra lani.

V. B. R.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Razgovor z direktorjem področja za organizacijo ZP Erikom Vrenkom

(Nadaljevanje s 1. strani)

majo – po novem – temeljne organizacije svoje plane samostojno na podlagi predhodnih sporazumov o temeljih plana. Iz tega se jasno vidi, da v novem sistemu planiranja nobena TOZD ne more priti v položaj, v katerem bo odločala o planu druge TOZD, ker za to tudi ni več potrebe. Zato poslej nikoli doseženega soglasja o planih TOZD ni treba več iskati. Na ta način postane samostojnost TOZD pri sprejemanju plana razumljiva.

Kdo so nosilci družbenega planiranja in kaj pomeni biti nosilec planiranja?

„S tem, da temeljna organizacija odloča o svojem planu in o pogojih za uresničevanje planov vseh drugih temeljnih organizacij, je že edini nosilec planiranja. Naša ustava ima sicer vgrajen varovalni mehanizem, ki lahko z zakonodajno močjo, v primeru seveda, kadar sporazumevanje ne bi bilo uspešno, ali pa bi vodilo v makroekonomska protislovja, tudi predpiše določene obveznosti temeljnim organizacijam. Vendar naj bi to bila samo izjema, kar pa bi pomenilo, da nosilec planiranja ni TOZD, temveč državna oblast. To zadnje pa ni v skladu s splošnimi tendencami odmiranja države, oziroma z razvijanjem in poglobljanjem samoupravnih socialističnih odnosov pri nas, zato pričakujemo, da bodo taki primeri le izjeme!

Ali bi lahko orisali osrednjo vlogo delavcev v TOZD v planiranju doslej in po novem zakonu?

„Z novim zakonom se vloga delavca, kot osrednjega elementa našega družbenega sistema, še bolj poudarja in uresničuje. V zakonu je predvideno, da se mora vsak delavec neposredno na zboru delavcev izreči o smernicah za plan svoje temeljne organizacije, kot tudi o smernicah za sprejemanje sporazuma o temeljih planov, določiti mora delegate, ki bodo lahko sodelovali v vsklajevalnem postopku s tistimi TOZD, za katere se je odločil. Ko je delavec v tem položaju, je razumljivo, da bo izhajal iz svojih interesov in iz lastnega poznavanja svojih proizvodnih možnosti.

Taka osrednja vloga delavca omogoča tudi bolj realne plane, saj planira o tistem, kar pozna.“

Načrt zakona o družbenem planiranju predvideva možnost ustanavljanja konzorcijev, oz. grupacij za planiranje. Kaj pravzaprav pomeni ta institucija in kakšen pomen oziroma možnosti odpira to za ZP Iskra?

„Pravzaprav ime tu ni pomembno. Zadošča, če uporabljamo kar pojem poslovna skupnost OZD. To pa pomeni, skupnost tistih organizacij združenega dela, ki niso institucionalno povezane v delovni organizaciji ali SOZD, so pa na nek način medsebojno odvisne v procesu reprodukcije. Take poslovne skupnosti nimajo skupnih samoupravnih organov, in združenih izvedenih funkcij, ampak

jih določajo samo sporazumi o medsebojnem poslovnem sodelovanju in dogovori o načinih poslovanja. Nekaj časa smo poskušali za to uporabljati pojem reprodukcijska celota ali reprodukcijski kompleks, ki pa se ni uveljavila.“

Ali bi pojasnil načela o sočasnem in kontinuiranem planiranju?

„Načelo sočasnosti je pravzaprav posledica dejstva, da nihče ne more narediti plana, dokler nimā sporazuma o temeljih planov z drugimi temeljnimi organizacijami, ker se sporazumi o temeljih plana odražajo tudi v drugih planih TOZD, so možni samo, če vsi plani nastajajo sočasno med tistimi TOZD, ki so zainteresirane za sodelovanje.

Kljub sporazumevanju vsebuje plan še celo vrsto manj določljivih sestavin. Zato je nujno, da te sestavine v enakomernih presledkih ponovno kontroliramo, ali drugače postavimo. Kontinuirano planiranje z drugimi besedami pomeni, da upravljalnega procesa ne moremo ustaviti za naslednjih pet let, ampak ga moramo neprestano ponavljati. Iz tega pa sledijo potrebni popravki srednjeročnega plana.“

Glede na to, da je Iskra razmeroma organizacijsko razvita SOZD si lahko razlagamo, da je bilo tudi področje planiranja v njem na razmeroma visoki ravni. Ali določila v načrtovanem zakonu o družbenem planiranju pomenijo za Iskra težaven prehod od starega na nov sistem planiranja?

„Iskra je res po velikosti in razvisti že dokaj zapleten sistem. Zavedali smo se, da bo uvedba novega planiranja za nas težka naloga. Zato smo že pred sprejetjem tega zakona izdelali lastne načrt sprejemanja letnega plana. Že z njim smo skušali vpeljati nekatere elemente, ki jih zdaj zakon dokončno uvaja. S tem smo tudi dali prvi nanig za preobrazbo planiranja in upamo, da bo zdaj izpeljevanje zakonske obveze manj naporno. Iz izkušenj vemo, da se tako globoka sprememba navadno uteče šele v nekaj letih.“

Na kakšne vrste problemov bo naletela Iskra v novem sistemu družbenega planiranja in na reševanje katerih se je smiselno čimprej usmeriti?

„Problemi so pravzaprav različni in jih najdemo v več sferah. Ena je zagotovo še ne dovolj zavestno dojetje nekaterih osnovnih institucij naše družbene ekonomske ureditve, kotsa: družbena lastnina, dohodkovni odnosi, solidarnost, združeno delo. Druga vrsta težav je tehnične narave. Izhajajo iz neenotnosti metod pri obravnavanju poslovanja, ki otežujejo usklajevalne postopke in primerjave ekonomskega položaja temeljnih organizacij in kar dalje otežuje tudi naše iskanje takšnih ukrepov, ki bi lahko najbolj učinkovito povečevali produktivnost. Poseben problem predstavlja časovna stiska, ki bo brez dvoma negativno vplivala na kvaliteto pripravljenega plana. Vendar zaradi tega nismo preveč zaskrbljeni. Z uresničevanjem načela kontinuiranega planiranja bomo mogli vse eventualne pomanjkljivosti še pravočasno odpraviti.“

Mara Ovsenik

Fedor Gregorič – direktor TOZD SVN.

Temeljna organizacija združenega dela Avtomatske in varilne naprave na Stegnah je v poslovnem letu 1975 načrtovala skoraj za 50% večjo vrednost proizvodnje od le-te v letu 1974. Povedano s številkami: v letu 1974 je znašala vrednost njene proizvodnje 83 milijonov dinarjev, v načrtu za leto 1975 je bila predvidena vrednost proizvodnje 123 milijonov dinarjev, dejansko pa so je dosegli v vrednosti 132 milijonov dinarjev, kar je vsekakor izredno lep uspeh.

Takšen poslovni rezultat so dosegli z enakimi proizvodnimi zmogljivostmi, vendar ob spremenjenih cenah, kar so uspeli z velikimi naporji in kar dosežka sicer prav nič ne zmanjšuje, ker so hkrati dosegli načrtovani fizični obseg proizvodnje.

V okviru navedenih lanskih dosežkov naj omenimo, da se ta naša TOZD uspešno uveljavlja tudi na izvoznem področju. Lani je dosegla za okrog 8,1 milijonov dinarjev direktnega izvoza, predvsem realiziranega v drugi polovici leta, hkrati pa za okrog 20 milijonov dinarjev indirektnega izvoza. Zlasti na vzhodna tržišča. Pri indirektnem izvozu gre predvsem za programatorje, ki jih v tej naši temeljni organizaciji izdelujejo za jugoslovanske proizvajalce obdelovalnih strojev, ki si vedno bolj utirajo pot na tuja tržišča.

Specialni varilni avtomat.

Podobno kot druge TOZD v Iskri se je lani tudi TOZD Avtomatske in varilne naprave otepalā s problemi okrog uvoza potrebnega reprodukcijskega materiala, s pomanjkanjem dinarskih sredstev, nelikvidnostjo in drugim, vendar se je položaj v drugi polovici leta izboljšal, toda pri tem so močno narasle zaloge materiala, kar seveda zmanjšuje poslovni učinek, čeprav na drugi strani zagotavlja bolj redno proizvodnjo v naslednjem obdobju.

Razveseljivo v TOZD Avtomatske in varilne naprave je tudi to, da v preteklem obdobju niso imeli problemov s prodajo svojih izdelkov, niti na domačem, niti na tujih tržiščih. K temu v veliki meri prispevata tudi močno razvojno in komercialno področje, prvo s tem, da za proizvodnjo pripravljā sodobne in za trg zanimive izdelke in drugo, da zna najti kupce, ki jih takšni izdelki zadovoljujejo.

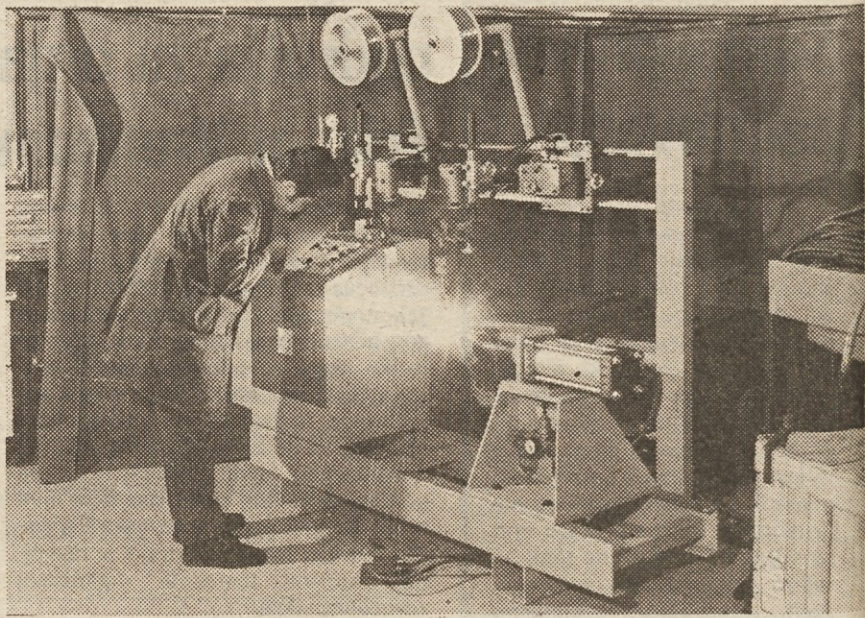
Za letošnje leto so si v TOZD avtomatske in varilne naprave naložili še precej večje obveznosti – ustvariti proizvodnjo v vrednosti 165 milijonov dinarjev. To bo za delovni kolektiv nedvomno zelo težka naloga, predvsem zaradi dveh notranjih problemov, da pri tem ne mislimo na vse zunanje, ki vplivajo na poslovanje. Tolikšno vrednost proizvodnje so načrtovali namreč na osnovi predvidenih novih zmogljivosti, vendar se je izgradnja novega proizvodnega dela

TOZD AVTOMATSKE IN VARILNE NAPRAVE

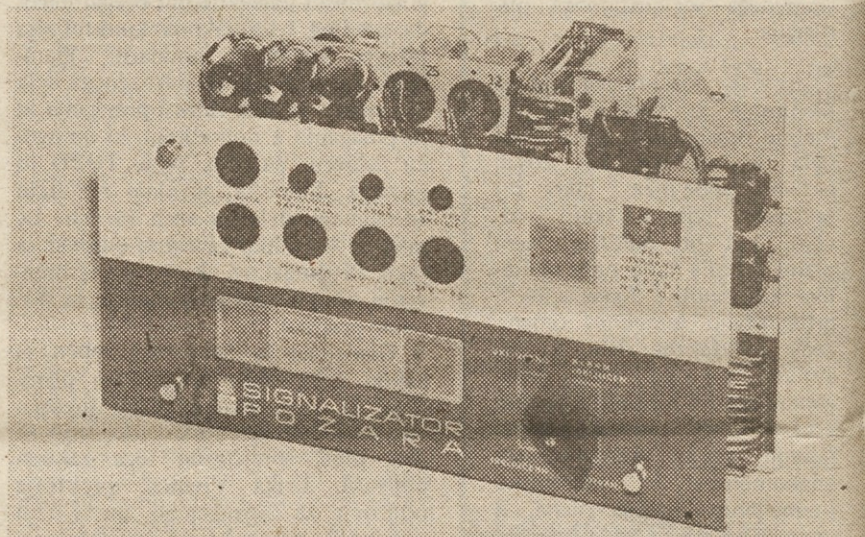
Nekako v septembru v novih delovnih prostorih in z novimi zmogljivostmi

V juliju preteklega leta je mesto direktorja TOZD Avtomatskih in varilnih naprav v Industriji za avtomatiko prevzel Fedor Gregorič, dipl. ing., ki je Iskra že osem let. Po diplomi se je zaposlil v tedanjem ZZA, nato pa po zadnji reorganizaciji Iskre prišel v Industrijo za avtomatiko.

V kratkem razgovoru je direktor Fedor Gregorič povedal, kako je ta naša temeljna organizacija zaključila minulo poslovno leto in kakšne obveznosti si je naložila za letošnje leto. Zapisali smo najbistvenejše iz tega razgovora.

Varjenje na napravi za avtomatično vzdolžno varjenje.

Vstavek za požarno-varnostno centralo.

tovarne zavlekla tako, da bo v njem mogoče začeti s proizvodnjo šele v septembru. V ta namen so morali spremeniti dinamiko letošnjega načrta glede na dokončanje gradnje novega proizvodnega dela tovarne. Do zamude pri izgradnji je prišlo tudi zaradi nepokrite investicije zaradi česar je gradnja za nekaj časa zastala. Zdj, ko so uredili to vprašanje, pa normalno poteka in vsa upanja kolektiva so uperjena v september, ko naj bi v novih prostorih stekla redna in predvidena proizvodnja.

Drugi problem bo do septembra uresničevanje letošnjega proizvodnega načrta zaradi sedanjih pretresnih delovnih prostorov, saj kopičenje polizdelkov po vseh razpoložljivih prostorih vsekakor ovira hitrejšo proizvodnjo. Ozko grlo v njej je to, da nimajo lastne lakirnice in rezalnice. Lakirajo in režejo jim material v tovarni na Savski cesti ter pri vrsti kooperantov in izboljšanje pogojev v tej smeri bo prinesla šele nova tovarna na Stegnah.

Okoliščine so jih prisilile v določene spremembe v tehnologiji izdelave. Uvedli so jih v strojni obdelavi,

uvedli pa tudi tipizacijo in standardizacijo, z nakupom licence od firme Siemens za velike omare pa bodo odslej lahko proizvajali serijsko. Omare za programatorje bodo namreč samo sestavljali iz elementov, ki jih bodo prej izdelali serijsko.

Nadalje v TOZD avtomatske in varilne naprave nameravajo posodobiti tudi montažne postopke v sestavljanju elementov, kar bo nedvomno pospešilo proizvodnjo.

Omembe vredna so razvojna prizadevanja na področjih varilne in alarmne tehnike, kakor tudi na področjih prometne signalizacije ter krmilne, regulacijske in tehtalne tehnike.

Tudi v tej naši TOZD so lani sprejeli ski program, katerega pa še sproti dopolnjujejo in izpolnjujejo, da bi tako čimprej lahko prešli na pogoje za normalno poslovanje.

O delu in prizadevanjih tega delovnega kolektiva s tem prav gotovo nismo povedali vsega, zato bomo odslej pogosteje povprašali, kako jim uspeva uresničevati njihove letošnje zahtevne naloge.

—J.C.—

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Kranj, o. sol. o.

razglašā

prosta delovna mesta v delovni skupnosti skupnih služb:

v komercialnem področju v Ljubljani

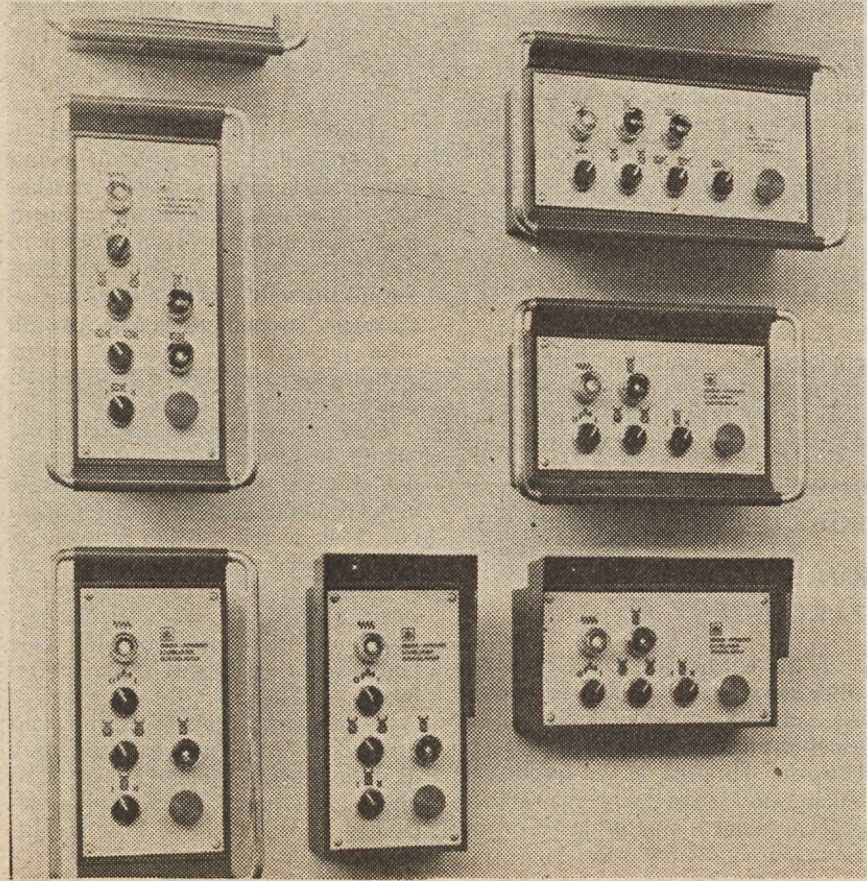
1. 3 DIPLOMIRANE INŽENIRJE ELEKTROTEHNIKE NA PODROČJU PROJEKTIVE
2. 5 DIPLOMIRANIH EKONOMISTOV ZA PODROČJE PRODAJE
3. 5 ELEKTROTEHNIKOV ZA PODROČJE PROJEKTIVE
4. 8 EKONOMSKIH TEHNIKOV ZA PODROČJE PRODAJE

v kadrovskem področju

5. 1 SOCIALNEGA DELAVCA

Kandidati morajo imeti ustrezno izobrazbo; vse tiste, ki še nimajo delovnih izkušenj, bomo razporedili na pripravniška delovna mesta.

Pismene vloge pošljete do 29. februarja 1976 na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ, kadrovsko področje, 6400 Kranj, Savska loka 4.

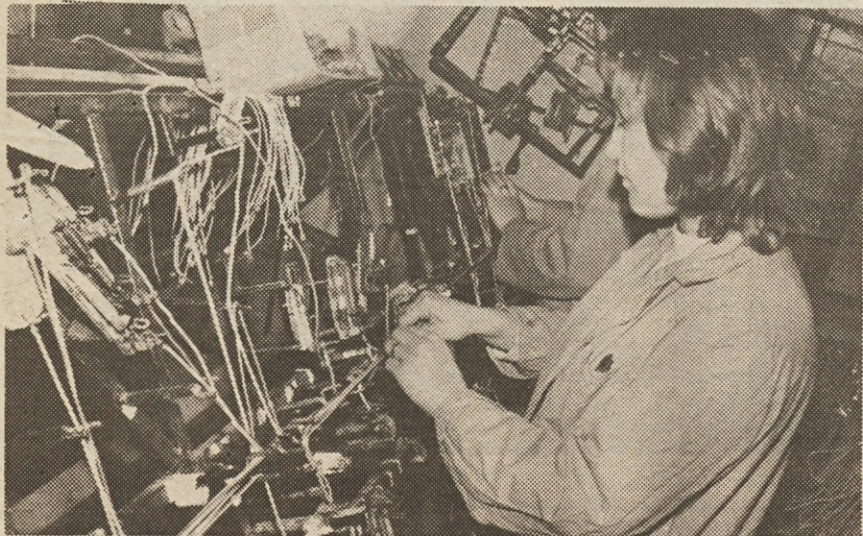
Ročne komande za obdelovalne stroje.

Obiskali smo Industrijo za avtomatiko, TOZD Elektrospojna vezja v Novem mestu

Umazan, neprijazen dan je bil, ko smo se namenili v Novo mesto. Vsepovsod vlaga, mastna cesta, dež, ki je silil od vsepovsod, pa ga vseeno ni bilo od nikoder. Skratka dan, ki dobro voljo pokvari, vreme, ki človeka skisa, da postane podoben cvičku. Žal je vino vsaj užitno!

Slaba volja pa je prešla, brž ko sem prestopil prag TOZD ELA, točneje takoj ko sem šel mimo vratarja, ki mi je prijazno pokazal pot naprej. Kljub lokaciji stavbe, ki je na prvi pogled podobna strašno razvlečenemu pokritemu hodniku, kljub temu, da je bil ta „hodnik“ z obeh strani ukleščen v na moč tesno ograjo, sem dobil občutek, da so tu zaposleni Dolenjci. Prijazni ljudje, ki ne skrivajo ničesar. Pozneje so mi povedali, da je to preprosto zato, ker nimajo ničesar, kar bi lahko skrivali. Kdor se le malo spozna na to, kako je včasih težko dobiti uporabne podatke, naj mi verjame, da je bilo tukaj teže sproti vse zapisati.

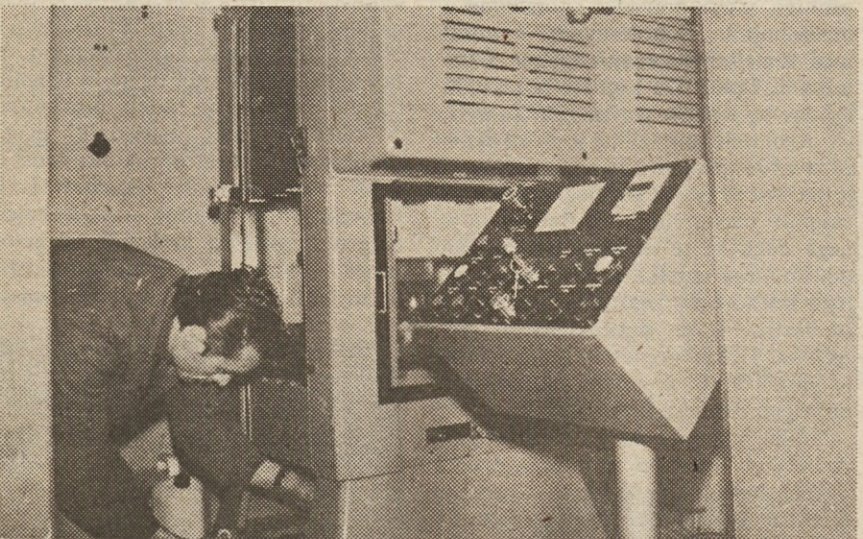
Stopil sem v prostore, kjer je nastanjena uprava. Začudil sem se, kako malo jih je in kako malo ljudi vodi podjetje s tolikimi zaposlenimi. Najprej sem pomislil na gripo, ki v tem času pospešeno razsaja, pa sem se zmotil. Res jih je malo. Stopil sem naprej, kjer me je čakal ing. Dular. Direktor je bil takrat odsoten, pa se je prošnji za pomoč odzval on.

Tončka Cimermančič in Tilka Štaufel izdelujeta sete za pralne stroje in štedilnike.

Ivanka Penko pri ravnanju setov za hladilnike.

Stroj za štančanje v oddelku za elektrospojne elemente dela lahko z do 1000 udarcev na minuto.

POGLED NAZAJ

Pobrskali smo po aktih, ki spremenljajo razvoj te organizacije. Suhoparni podatki povedo malo. Več pove razmišljanje ob njih: dinamična organizacija, ki se naglo razvija. Začelo se je januarja 1957 skromno, v obliki obrtne delavnice. Že šest let pozneje, leta 1963 se je delavnica preimenovala v Obrtno podjetje Novo mesto. Kratek rok devetih let, ki so preimenovanju sledila, je prinesel novo spremembo. S sklepom delavskega sveta so marca 1972, uvedli novo ime — Podjetje za izdelavo elektrokonfekcije in elektrotermičnih aparatov. Slednjic so leta 1973 izvedli referendum, ki naj bi odločil o priključitvi k ZP Iskra. Glasovali so za in od 1. 1. 1974 so priključeni široki mreži temeljnih organizacij združenega dela, ki so sestavni del združenega podjetja Iskra.

PROIZVODNI PROGRAM

Glede na relativno majhno število zaposlenih, je njihov asortiman izdelkov precej obsežen. Že samo dejstvo, da izdelujejo več vrst artiklov, kot je zaposlenih, pove veliko.

Osnovni program je izdelava elektrospojnih elementov, to je, brezvijačnih spojev brez spajkanja. Po moči sicer ni na vrhu, pač pa bazira na močni težnji po razvoju. Za te elemente je značilno, da jih zaenkrat v pretežni meri uvažajo. Surovine za izdelavo je sicer moč nabaviti na domačem tržišču, vendar kvaliteta ne ustreza.

Težnja po razvoju v to smer je torej dobro premišljena. Trditev je argumentirana tudi z dolgoročno pogodbo, ki so jo sklenili s partnerji na konvertibilnem tržišču in bo omogočila znaten izvoz.

Naslednje proizvodno območje, kot že naslov organizacije same pove, je elektrokonfekcija. Le-ta obsega izdelavo električnih vezij za instalacije bele tehnike. Tu je pomembno sodelo-

vanje z avtomobilsko industrijo. Indirektno — v glavnem prek Saturnusa — sodelujejo z Zastavo, goriško Avtoelektriko, njihova partnerja sta tudi CIMOS in TAM, največ pa si obetajo od sodelovanja s podjetjem FAR, kjer so sklenili kooperacijsko pogodbo z zahodno-nemško firmo Mercedes.

V povezavi s prejšnjim programom izdelujejo tehnično plastiko. Proizvodnja je šele v začetni fazi, obsega pa izdelavo konektorskih sistemov srednjih moči in notranjih povezav krmilnih omaric posameznih strojev.

Izdelujejo tudi priključne vrvice z litimi vtikači raznih oblik in velikosti, ki pokrivajo področje od napajanja radijskih aparatov pa do kuhinjskih pripomočkov.

Naslednje proizvodno področje je telefonija. Iz tovarne prihajajo vezja za telefonijo ter ravne in spiralne priključne vrvice za telefonske aparate. Tu tesno sodelujejo s kransko Elektromehaniko.

Proizvodni program obsega še spajkala od 20 do 500 W moči. Zaenkrat so to le proizvodi za splošno uporabo. V težnji, da izdelajo doma čimveč proizvodov, ki jih je še potrebno uvažati, bodo pričeli s proizvodnjo industrijskih spajkal moči 20 do 100 W z možnostjo regulacije temperature. Predvidoma bo proizvodnja stekla konec letošnjega leta, ker so raziskave že na stopnji prototipov in meritev.

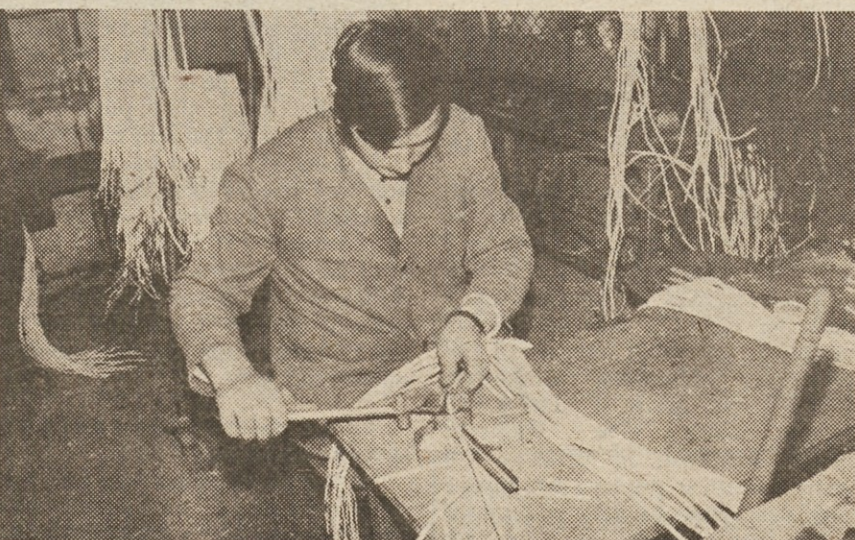
POVEZAVA Z ZUNANJIMI TRŽIŠČI

Načrt za letošnje leto je zelo perspektiven. Sprejeli so nalogo, da bomo močno povečali izvoz na zunanja tržišča — tako vzhodna kot zahodna, prioritarna naloga pa je, izdelovati doma čimveč elementov, ki so zaenkrat še nujno vezani na uvoz. Edina ovira pri tem je material.

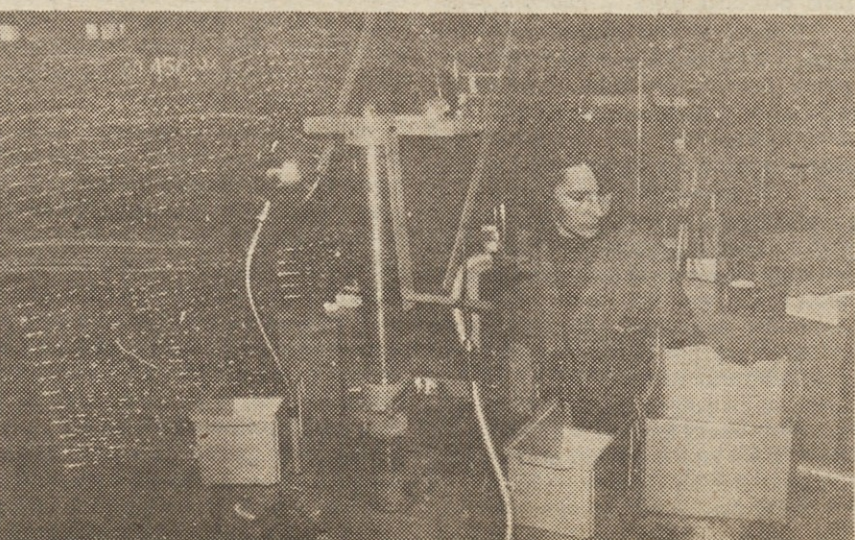
Lani je vrednost izvoza obsegala za okrog 6 milijonov din na vzhodna tržišča, izvoz na konvertibilno tržišče, ki je zaenkrat šele v razvojni fazi pa je lani dosegel približno 20.000 DM. Na vzhod so izvažali elemente s področja telefonije (priključne vrvice za telefonske aparate). S Sovjetsko zvezo so sklenili petletno pogodbo, kar je v skladu z letošnjim načrtom, ki predvideva močno povečanje izvoza. Izvoz je obsegal tudi polizdelke (kabelske instalacije ter žična vezja za avtomobilsko industrijo) ter spajkala.

V zaključni fazi je tudi sklepanje kooperacijske pogodbe, ki predvideva delitev dela z zahodnimi partnerji. Tu je težišče na elektrokonfekciji, povezovali pa se bodo s podjetji, ki potrebujejo ožičenje.

Od porabljenih surovin jih je približno 20 % iz uvoza, ostale potrebe krijejo z domačega tržišča.

Lado Urbančič smuka instalacije za zamrzovalne skrinje.

Navijanje grelcev za spajkala.

Natalija Radojčić ob stroju za stiskanje spojk za vodnike.

Lojzka Žitnik previja spiralne telefonske priključne vrvice.

Anton Lukše dela na škarjah za rezanje in smukanje vodnikov.

REALIZACIJA NAČRTA IN NAČRT ZA 1976

Načrt za leto 1975 je predvideval 70 milijonov dinarjev, po nepopolnih obračunih pa so realizirali približno 6,8 milijonov. Kljub temu, da načrta v celoti niso realizirali, pa je bil to soliden dosežek. Lanskoletni položaj na tržišču je bil namreč vse prej kot ugoden za proizvajalce gospodinjne opreme. Kljub mnenju Iskra Com-

merce, da lanskoletne uvozne restrikcije, ki so krive mnogih težav, niso bistveno vplivale na nemoteno proizvodnjo, v Novem mestu trdijo, da so jih prizadele.

Letošnji načrt predvideva 80 milijonov din bruto dohodka, kar pomeni precej optimistično rast.

Lanski poprečni osebni dohodek je bil 3110 dinarjev, razpon med najvišjim in najnižjim pa je bil v razmerju 1:4. Od leta 1974 je bil višji približno za 13 %.

V letu 1974 so izdelali investicijski načrt za nabavo strojne opreme, pokrita pa so bila tudi trajna obratna sredstva. V ta namen so odvajali del dohodka in so kreditno sposobni.

ZAPOSLENI

Kolektiv, ki smo ga obiskali, je zelo mlad. Poprečna starost neposrednih proizvajalcev je okrog 22 let, posrednih približno 30. Poprečna starost vseh skupaj je približno 27 let. Izrazito precejšnje probleme nimajo, trenutno je najpomembnejši edino v tem, da jim primanjkuje novih sodelavcev. Zavezo dajo se, da je to problem dolgoročne narave, ki ga nikakor ne smejo prepustiti naključju. Odločili so se za kadrovsko politiko, ki kaže, da se ne zanašajo na rešitve, za katere ne bi vedeli izvora.

Glede na to, da jim primanjkuje kvalificirane delovne sile in da v Novem mestu ni redno organiziranih srednjih strokovnih šol, so organizirali šolo za elektromehanike. Sodelovali so tudi pri odpiranju nekaterih oddelkov ostalih strokovnih šol. Izkazalo se je, da je to res narekovalna potreba, kajti vse možnosti šolanja, so delavci z veseljem izkoristili. Deset delavcev končuje osemletko, 22 jih ob delu študira na srednjih in višjih šolah. To je približno 8 % od 301 delavca, ki trenutno združujejo delo v tej organizaciji.

Velja pripomniti, da jih je prostorska stiska, ki smo ji namenili poseben prostor, prisilila, da so osemletko organizirali dvoimensko. To je bil

(Nadaljevanje na 5. strani)

Plodna konferenca ZK

Ob prisotnosti skoraj vseh članov — ta osnovna organizacija šteje skupno 52 članov ZK — je bila v petek, 6. februarja v TOZD Upori v Šentjerneju konferenca ZK ob zaključku dveletne mandatne dobe, ki se je zlasti odlikovala po živahni odkriti in vsestranski razpravi, v katero je posegla dolga vrsta prisotnih članov ZK.

Po pozdravnih besedah delovnega predsednika je o delu osnovne organizacije izčrpno poročal dosedanji sekretar OO ZK Vili Punčuh. Iz njegovega poročila izhaja, da je bila osnovna organizacija ZK v TOZD Upori dokaj aktivna na vseh področjih, premalo pa je bilo v preteklem dveletnem obdobju storjenega na področju ideološkega izobraževanja zlasti mladih članov ZK, pri sprejemanju katerih v vrste komunistov so konec preteklega leta storili veliko, saj so jih sprejeli sedemnajst.

Delovno predsedstvo konferenca ZK TOZD Upori medtem, ko dosedanji sekretar osnovne organizacije Vili Punčuh čita delovno poročilo.

Udeleženci konferenca ZK med razpravo.

Osnovna organizacija ZK je aktivno sodelovala v razpravah o kongresnih razpravah, pri organizacijskih spremembah, skladno z novo ustavo, pri uresničevanju sprejetih sklepov ter v reševanju tehtnih vprašanj skupno s sindikalno organizacijo in ZSMS v tovarni. Prav tako aktivno pa je zasledovala gospodarjenje v TOZD in si prizadevala za uveljavljanje dohodkovnih odnosov s TOZD Keramika.

Poročilo o delu osnovne organizacije v pretekli mandatni dobi je sprožilo dokaj široko in tehtno razpravo o mnogih pomembnih vprašanjih. Razpravljalci so se odkrito in v želji, da bi konferenca našla rešitev v svojih izvajanjih, dotaknili vseh vprašanj, ki v tem delovnem kolektivu terjajo učinkovite rešitve.

V začetku razprave je direktor TOZD Ludvik Simončič najprej na

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

JANEZA FLAJSA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem GPP in montaže števecov za izraženo sožalje, poklonjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Marjan z družino
ter hčerke
Milka Peternel,
Marija Belovič
in Pepca Štern

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

kratko orisal dosežke preteklega poslovnega leta in nakazal naloge v tekočem letu. Pri tem je omenil perspektivni program tovarne, za katerega bo treba storiti vse, da bo čimprej začel teči. Govoril je tudi o medsebojnih dohodkovnih odnosih s TOZD Keramika in o potrebi, da bi se dohodkovni odnosi razvili tudi z drugimi TOZD.

V nadaljevanju razprave je tekla beseda o slabostih pri premeščanju na račun razpisov prostih delovnih mest ter o prevelikih izgubah delovnega časa zaradi neurejene zdravstvene službe. Pri tem v Šentjerneju pogrešajo lastno ambulanto, saj delavci v splošni izgubijo s čakanjem preveč časa. Razpravljalci so resno opozorili na slabo disciplino in slabo izkoriščenost delovnega časa, pa na nujnost ukinitve tretje delovne izmene za ženske. Na nočnem delu je trenutno

Proslava Prešernovega dne

PODOKNICA V KRANJU PRITEGNILA MIMOIDOČE — SLOVESNO TUDI V GLOBASNICI

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika je moški pevski zbor Iskra — Elektromehanike poskrbel za dvojno presenečenje in res slovesno vzušje tokraj in onkraj meje. Ob prvem večernem mraku je že v Kranju sredi ulice pred Prešernovo hišo zapel podoknico in še dve pesmi na njegovo besedilo, nastop pa je še popestrila vmesna recitacija. Mimoidoči so se ustavljali ter zadržanim dihom in vso obzirnostjo prislunili ubranemu, do potankosti znansiranemu petju. Mimogrede smo še ujeli nekaj polslušnih pripomb iz kroga priložnostnih poslušalcev, ki so izražale tako pohvalo ideji o tej podoknici (ki je bila letos že druga po vrsti) kot občuteno zapetim pesmim.

Zbor se je nato odpeljal z avtobusom čez Jezersko v Globasnico na avstrijskem Koroškem, kamor ga je povabilo Slovensko kulturno društvo tega kraja. Z omenjenim društvom sodeluje kulturna komisija pri sindikatu Elektromehanike že eno leto. Zbor sta na tej poti spremljala tudi novoustanovljeni zabavno-glasbeni ansambel „Iskra“ in znani tržiški pevec zabavnih melodij Janko Ropret.

Že med potjo je bilo v avtobusu, kljub nekajkrat zgrešeni poti in rastoči zamudi, veselo in prijetno vzdušje, ki je trajalo potem več večer. Da smo na pravi poti, so nas med drugim tolažili tudi plakati v slovenskem jeziku, ki so vabili na proslavo Prešernovega dne v Globasnici. Srečanje zamejskih Slovencev z Iskraši v Globasnici „Pri Suštarju“ je bilo na moč prisiščeno. Tam nas je presenetila predvsem razmeroma velika, sodobna in okusno urejena dvorana, prav nič podobna gostilniškim prostorom, kakršnih smo sicer vajeni. Videti je bilo, da je bil prostor že ob gradnji namenjen tudi kulturnim in družabnim prireditvam. Tam je bilo vse — oder, zametne zavese, ozvočenje in celo reflektor ni manjkal. Pred polno dvorano je pod veliko Prešernovo sliko nagovoril navzoče najprej Luka Hudl, predsednik Slovenskega kulturnega društva iz Globasnice. Orisal je pomen Prešernove umetnosti za slovenski narod, mešani pevski zbor „Peca“ iz Globasnice pa je nato zapel nekaj priredb Prešernovih pesmi. Sodeloval je tudi moški pevski zbor „Franc Leder — Lesičnjak.“ Imenuje se po slovenskem ljudskem pesniku, ki je živel in ustvarjal v Globasnici.

Po krajšem govoru predsednika kulturne komisije je Iskrin zbor zapel nekaj pesmi, za spremno besedo in recitacije pa je poskrbela Anka Konjar. Spored je nadaljeval ansambel

„Iskra“ s pevcem Jankom Ropretom. Ob vedrih slovenskih vižah so občinstvo iz bližnjih krajev kmalu zasrbele pete in veselo rajanje se je nadaljevalo pozno v noč. Samotni plakat zunaj v veži pa je po slovensko naznanjal, da bo že čez en teden družabni večer v Št. Vidu v Podjuni. Naši rojaki so nam

Pevski zbor Iskra je 7. februarja gostoval v Globasnici na Koroškem.

Praznik zibelke učenosti

Gimnazija v Kranju se lahko pohvali z dokaj častitljivo starostjo pa tudi pomembnim prispevkom pri razvoju gorenjskih občin, saj z daljšimi in krajšimi prekinitvami deluje že 165 let. V času Ilirskih provinc je pričela delovati kot ena od devetih Francoskih gimnazij na ozemlju, naseljenem s slovensko govorečim prebivalstvom, a je obstajala le eno leto. Potem so v Kranju delovali le nižje šole — do l. 1861, ko je bila ustanovljena nižja klasična gimnazija z nemškim učnim jezikom. L. 1870 je postala gimnazija realna, učni jezik pa slovenski. Vendar pa so jo takratne oblasti v skladu z avstroogrsko politiko v njenem delovanju močno okrnile, jo ponemčevale in ji za nekaj časa celo onemogočile obstoj. L. 1897 je bilo dograjeno sedanje gimnazijsko poslopje. Vendar pa je kljub raznim spremembam v zasnovi in statusu gimnazije l. 1901 prvih 23 dijakov uspešno opravilo veliko matura, kar pomeni pomembno prelomnico v njeni zgodovini.

Med drugo svetovno vojno je ponovno postala ustanova z nemškim učnim jezikom in internatom nemških učiteljskihnikov, zato je zavedni slovenski dijaki niso obiskovali. Kmalu po vojni je obnovila delo ter imela do šolske reforme v l. 1958 osem razredov. Potem je postala štiri razredna, v letošnjem šolskem letu pa sta bila ustanovljena še dva oddelka pedagoške gimnazije.

Kot edina svoje vrste na Gorenjskem vključno z okoljem Kamnika, je gimnazija dolga leta opravljala pomembno prosvetno, kulturno in

povedali, da se še kako zavedajo pomena kulturne dejavnosti za svoj obstoj ter podobnih družabnih večerov, ki družijo in povezujejo vse. „kar nas je sinov slovenske razore.“ Zato je bila tudi omenjena prireditelj se vse kaj več kot zgolj običajen kulturno-družabni dogodek. Lahko bi rekli, da je bila še en smerokaz na poti povezovanja med sosednjima državama.

V. B. R.

politično poslanstvo. Dijaki iz njenih klopi so ustanavljali napredna društva z lastnimi glasili, se zavzemali za obstoj in vsestranski razvoj slovenskega ter drugih južnoslovanskih narodov, po l. 1937 pa so se napredni gimnazijci vključevali tudi v delo KPJ in SKOJ ter kasneje v NOB. Vojnna vihra je pokosila 17 mladih življenj, v boju za svobodo pa je padel tudi en profesor.

Po osvoboditvi so se kolektiv in dijaki gimnazije uspešno vključili v prizadevanja za obnovo domovine. Iz njenih vrst je izšlo mnogo aktivnih znanstvenih, političnih in kulturnih delavcev, pomemben pa je tudi njen prispevek pri šolanju strokovnjakov gorenjskih in drugih delovnih organizacij.

Od l. 1901 naprej je na kranjski gimnaziji maturiralo 3262 maturantov, od prvotnih 10 oddelkov pa jih je sedaj 20. Čeprav so se že doslej uspešno vključevali v samoupravni učno-vzgojni proces in v prizadevanja za reformo usmerjenega izobraževanja, pa želijo kvaliteto pouka še izboljšati. To velja predvsem za sodobne učnovzgojne pripomočke in ustrežnejše prostore, saj je sedanjí šolski objekt pretesen, zastarel in nefunkcionalen. Z gradnjo novega srednješolskega centra na Zlatem polju v Kranju bodo problemi rešeni, vendar pa tudi do takrat ne bo mogoče ostati križem rok.

V povezovanju in sodelovanju z delovnimi organizacijami kranjske, trziške in radovljiške občine, od koder so doma tudi dijaki gimnazije, želijo zato najprej posodobiti učno-vzgojni proces. Pri tem najbolj nujno potrebujejo literaturo ter drugo opremo za predmet „Samoupravljanje s temelji marksizma“, ki bo pripomogla tudi k uspešnemu delu kluba OZN in marksističnega krožka. Pri opremi kabinetne učilnice za pouk fizike in tehnične vzgoje bi bile s svojimi prototipi in izdelki gorenjske DO še posebej dobrodošle. S predstavniki Iskre potekajo razgovori o nabavi zaključenega TV kroga, ki je močan izobraževalni medij. Za našo OZD pa je še posebej razveseljujo in pomembno dejstvo, da se bodoči mladi strokovnjaki že sedaj z veseljem vključujejo v proučevanje in študij računalništva. Dijaki 3. in 4. razredov tvorijo dve močni skupini, usmerjeni v računalništvo, ki je uvedeno že v predmetnik 3. razreda kot izbirni predmet. Upajmo, da bo ta vnapem odločilna tudi za izbor elektrotehnike kot bodoče študijske smeri in s tem pridobivanje novih strokovnih kadrov, potrebnih za razvoj Iskrine proizvodnje. Precejšen poudarek dajejo tudi sodobnim metodam pri pouku biologije in družbene samorazščite.

V počastitev pomembnih obletnic iz svoje bogate zgodovine bo kranjska gimnazija med drugim izdala priložnostni almanah z zgodovinskim prikazom delovanja. Poleg že omenjenega delovnega programa pri posodabljanju pouka bo organiziranih tudi več prireditev. Te bodo športne, kulturne in družabne narave, poseben poudarek naj bi imelo predvsem srečanje z mladimi delavci. Osrednja prireditelj pa bo slavnostna akademija, za katero so določili tudi že datum — letošnji 23. april.

Viktorija Budkovič — Rayes

Pogled v montažo v TOZD Števeci. (K članku „Kje smo z uvajanjem Work Factor sistema“ na 3. strani)

Požarna varnost v EMO

Industrija EMO v Celju stoji pred štirideseto obletnico lastnega gasilskega društva, ki se je iz takratnih skromnih zasnov razvilo v današnje prodorno in uspešno enoto. Ob tej priložnosti smo povabili referenta za požarno varstvo, tovariša Franca Slatineka na razgovor o požarni varnostnih problemih v EMO in o tekočih ter bodočih nalogah na tem področju.

Vprašanje: Tovariš Slatinek, povejte nam prosim nekaj o splošnih problemih požarnega varstva v današnjem času in njihov odraz v EMO.

Odgovor: Kot vsaka dejavnost, se mora tudi gasilstvo razvijati vzporedno z dosežki sodobne tehnologije, ki pogojuje povečano nevarnost požarov z novimi viri energije in tehnološkimi postopki, raznovrstnimi gorljivimi snovmi, kot so plini pod pritiskom, vnetljive tekočine, plastične mase in

Varilna mesta so v naši delovni organizaciji sicer izredno številna, vendar so dobro urejena in praktično ne predstavljajo v normalnih pogojih dela nobene nevarnosti. Kljub hitri in včasih dokaj nenačrtani rasti tovarniških objektov in naprav so posvečale naše strokovne službe veliko pozornosti tudi električnim instalacijam in napeljavi električnih vodov, ki so kolikor je znano speljani in montirani po obstoječih predpisih.

Vendar so se v teh osmih desetletjih živahne rasti znašli nekateri transformatorji dokaj tesno sredi delovnega okolja, čeprav so bili ob njihovi postavitvi zadosti oddaljeni, osamljeni in primerno obremenjeni.

Predvsem pri plinih in hlapih vnetljivih tekočin ter v atmosferi požarno nevarnih prašnih delcev postaja vse pomembnejše napačno oziroma nezadostno razumevanje pojma „odprti ogenj“, saj lahko povzroči eksplozijo ali požar iskra v stikalu za luč in v elektromotorju, statična elektrika, visoki pritiski, trenje gibajočih delov slabo mazanega stroja, udarci in podobno.

K članku „Požarna varnost v EMO Celje“ objavljamo še štiri posnetke z vaj članov gasilskega društva EMO.

drugi požarno nevarni materiali in naprave, ki povzročajo visoke temperature, iskrenje in ogenj. Mnogi objekti naše delovne organizacije so stari, nekateri so bili zgrajeni še pred prvo svetovno vojno, nekateri med obojema vojnima, ostalo pa predstavljajo novogradnje po osvoboditvi in rekonstrukcije. V tem neenotnem okviru je prav tako neenotna oprema z delno dotrajanimi, zastarelimi in požarno slabše zavarovanimi, starimi napravami, vmes pa so vsepovsod prisotne požarno občutljive in nevarne snovi sodobne tehnologije.

V požarnem varnostnem vidiku bi pri nas posebno omenil problem plinskega generatorja in kompletnega plinovodnega omrežja, ki so popolnoma dotrajali in predstavljajo stalno nevarnost in tiho grožnjo. Tiho grožnjo zato, ker lahko zaradi morebitne korozije v enem od dotrajanih vodov ali zaradi kakšnega drugega vzroka povsem nepričakovano in v nekaterih pogojih tudi zelo hitro izstopijo v delovne prostore večje količine plina in že brez prisotnosti ognja resno ogrozijo prisotne delavce zaradi strupenega ogljikovega monoksida. Seveda pa se v naših pogojih dela vsepovsod srečujemo tudi z ognjem, ki še povečuje nevarnosti plinov.

Nikakor niso nepomembni vzroki za požar tudi zaradi nekaterih razvad, kot na primer sprehod z žarečo cigareto skozi nevarno območje ali brezbržno odvržen cigaretnežni ogrek, pozabljen izklop električnega kuharika za kavo ali infragrelca.

Vprašanje: Kaj nam lahko poveste o ukrepih za povečano požarno varnost in o bodočih nalogah gasilstva v tej veliki delovni organizaciji?

Odgovor: Naša organizacija je razmeroma dobro opremljena z gasilskimi napravami, razen tega smo že v preteklih letih izvedli vrsto organizacijskih ukrepov za izboljšanje protipožarne pripravljenosti in varnosti. Tako smo na primer že razširili in reorganizirali sistem gasilskih trojk, to je skupin gasilsko bolj usposobljenih delavcev po osamljenih obratih, ki so ob izbruhu morebitnega požara sposobni samostojno in smotrno ukrepati do prihoda rednih gasilskih enot.

Nadalje smo pričeli načrtno izobraževati vse zaposlene o požarni varnostnih veščinah, izdelan je bil podroben požarno-varnostni plan z označenimi mesti odvzemov vode, ročnih gasilskih aparatov, nevarnostnih območij, območij akcij, izklopna mesta za tok, vnetljive pline, pline pod pritiskom ter vodo. Označeni so tudi dostopi, prevozne poti, dohodi na streho in podobno. Nato so bili izdelani načrti za gasilske intervencije v posameznih nevarnih objektih, shema sodelovanja z ostalimi enotami civilne zaščite, načrt postopkov in ukrepov v primeru elementarnih nesreč (potres, poplava, požar in dr.), prav tako v okviru načrta CZ.

V smislu ustreznih zakonskih določil smo uvedli sistematske preglede ročnih gasilskih aparatov in pri tem ugotovili, da so ti posegi zares potrebni, ker je določeno število teh aparatov zaradi dotrajanosti že neuporabno.

Že doslej smo torej delovali v smislu načel samozasčite, ki jih nameravamo glede na ustavna določila še razširiti in poglobiti z neprestanim usposabljanjem vseh zaposlenih za preprečevanje in gašenje požarov. V obratih s posebno zahtevno in drago opremo

poleg tega planiramo tudi uvedbo avtomatskih instalacij za javljanje in gašenje požara. Ob vsem tem pa si bomo morali neprestano prizadevati, da dvignemo zavest in občutek do družbene lastnine.

Pri tem želim posebej omeniti, da je za uveljavljanje ukrepov iz samozasčite in akcij o preventivni požarni varnosti mnogo prispevalo gasilsko

društvo EMO, ki ima za seboj bogate izkušnje in tradicijo v 40-letnem delu.

Ob zaključku naj omenim, da smo v zvezi z ustavnimi določili obdelali tudi večino pripravljanih nalog za sodelovanje z zunanjimi strokovnimi in upravnimi gasilskimi organizacijami v SIS (samoupravni interesni skupnosti) požarnega varstva v občini.

J.K.

Lep prihranek tovarni na račun racionalizatorjev

V Elektromotorjih v Železnikih je inventivna dejavnost dokaj razvita, njena organiziranost pa se začela v letu 1968, ko so v tovarni v ta namen formirali ustrezno komisijo za racionalizacije. V obdobju od leta 1968 do zdaj je ta komisija prejela 30 predlogov racionalizatorjev za določene tehnične izboljšave. Po temeljitih preučevanju prispelih predlogov, so jih v proizvodnji uvedli 26. Izračuni

Jože Sturn – 2 predloga.

so pokazali, da so na ta način tovarni prihranili nad 777 tisoč dinarjev. Racionalizatorjem, katerih predlogi so bili uporabljeni v praksi in so tovarni prinesli že omenjene prihranke, so po pravilniku o racionalizacijah izplačali skupno za nekaj nad 27 tisoč dinarjev nagrad, kar predstavlja nekako 3% ustvarjenega prihranka na račun uvedenih racionalizatorskih predlogov.

Vinko Nastran – 2 predloga.

V teh skopo odmerjenih vrsticah sicer ni mogoče podrobneje opisati posameznih, v proizvodnji uveljavljenih racionalizatorskih predlogov in končno tega namena ta kratki zapis tudi nima. Pomembno je to, da so dokaj številni predlagatelji tehničnih izboljšav zasledovali predvsem ta cilj, da bi na ta način izboljšali proizvodni proces in tovarni ustvarili prihranek, ki še zlasti koristi v obdobju težjih pogojev za uspešno gospodarjenje.

Dosedanja učinkovitost racionalizatorske dejavnosti v tovarni elektro-

Tone Rakovec – 2 predloga.

motorjev in gospodinjskih aparatov nedvomno izpričuje, da so mnogi člani delovnega kolektiva s temi svojimi racionalizatorskimi prispevki opravili precej več, kot svojo običajno delovno dolžnost. Njihovo razmišljanje in prizadevanja, da bi to in ono v proizvodnji izboljšali in izpopolnili je dokaz, da so s tovarno in njeno proizvodnjo trdno povezani in zainteresirani, da bi le-ta uspevala kar najbolje. Za te svoje prispevke k skupnemu uspehu tovarne prav gotovo poleg prejetih nagrad zaslužijo tudi vse priznanje, žeteli pa bi bilo, da bi prav njihovi dosežani rezultati na tem področju vzbudili še druge sodelavce, saj najbrž v proizvodnji še so stvari, ki bi jih bilo mogoče izpopolniti in izboljšati in s takimi, ali drugačnimi posegi delati bolje, hitreje, ceneje.

Z veseljem bomo tudi v bodoče spremljali prizadevanja racionalizatorjev, saj le-ti najbrž še niso izrekli zadnje besede.

- C -

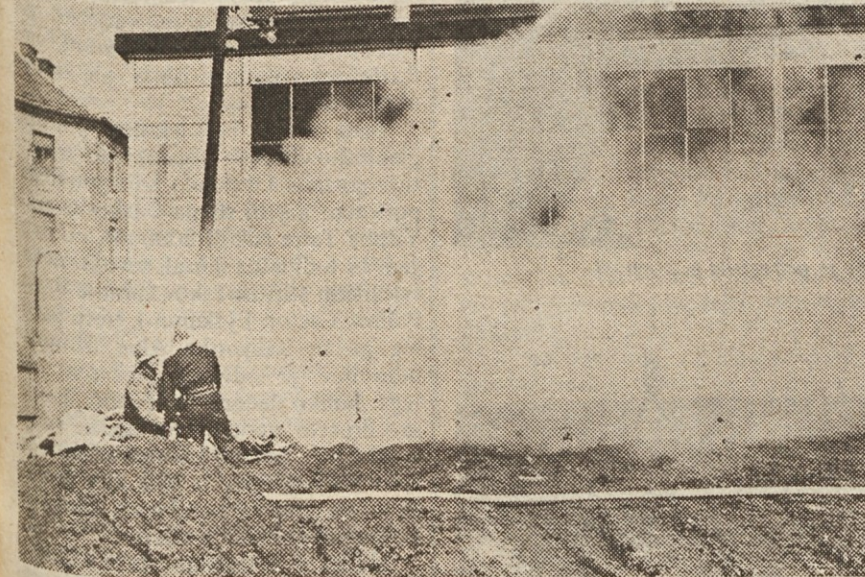
PLANINCI ELEKTROMEHANIKE ZBOROVALI

V torek, 3. februarja so imeli svoj občni zbor tudi planinci sekcije v Elektromehaniki, na katerem so pregledali obširno in uspešno delo v preteklem obdobju, kritično pa ocenili nepovezanost sekcije s PD Iskra, češ, da sredstva odteka v PD Iskra, pri čemer člani sekcije v Elektromehaniki ne uživajo ekvivalentnega deleža. Žal se predstavnik PD Iskra zbora ni udeležil in tako to vprašanje povezanosti še ostaja odprto. Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo sekcije. Funkcijo načelnika bo opravljal Peter Pajk, predsednik komisije za vzpon in izletništvo bo Brane Jaklič, predsednik komisije za obveščanje in propagando Milan Čelik, predsednica komisije za včlanjevanje Štefka Mrak, gospodar pa Ciril Avbelj.

Na občnem zboru so sprejeli tudi program izletov in vzponov, ki obsega: februar: Stol, Matajur – marec: Viševnik, Kanin, Bivak IV – april: Grosswenediger, po Soški poti, Velo polje – maj: Koenigspitze, Platak, Rombon – junij: Ortler, Krn, Pohorje – julij: akcija „100 žensk Elektromehanike“, Martuljkova skupina in dopustniška oblika planinarenja. V tej obliki bosta dva izleta, oz. vzpona in sicer lažji v Prokletije in do Ohrida s povratkom po Jadranski magistrali, s tri do štiri dnevni kopanjem, ali alternativno v Tatre ter drugi, zahtevnejši v Centralne Alpe - avgust: Hochstadl, Rateška Ponca – september: Cime, Triglav, Pristovski Storžič – oktober: Uskovnica (planine nad Bohinjem), Górcjanci – november: izlet v neznanu. Poleg teh bodo člani kolektiva lahko hodili tudi na izlete, ki jih bo organiziralo matično planinsko društvo Kranj, načrtujejo pa tudi izlet za vse člane sekcije.

Ob koncu zbora je Jože Šparovec prikazal nekaj uspešnih posnetkov iz vzponov v preteklem letu.

n. r.

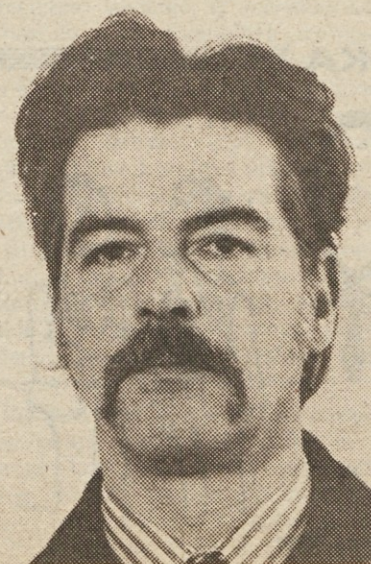

Iskra – Industrija širokopotrošnih izdelkov, odbor za medsebojna delovna razmerja razpisuje dve delovni mesti:

1. ORGANIZATOR
2. SAMOSTOJNI REFERENT V PRODAJI

Pogoji pod 1: Delovno mesto je v Škofji Loki, zahteva se višja izobrazba organizacijske ali podobne smeri, 3 leta prakse, OD po pravilniku. Pogoji pod 2: Delovno mesto je v Iskrini poslovni stavbi, Trg Revolucije 3. Zahteva se ekonomska srednja šola, lahko začetnik, zaželjena pa je praksa na prodajnem področju in znanje strojepisja.

Za obe delovni mesti: stanovanj ni. Ponudbe pošljite na naslov: Kadrovska služba – Iskra široka potrošnja, Kidričeva 66 (LTH), 64220 Škofja Loka, p.p. 55. Tam dobite tudi podrobnejše informacije (tel. 60-681). Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Peter Pleško – 1 predlog.

Toliko od udeležencev drugega smučarskega tečaja v Gozd Martuljku je uspelo zbobnati pred kamero za depandanso hotela „Špik“.

Uspel tudi drugi smučarski tečaj

V drugem smučarskem tečaju od 31. januarja do 7. februarja v Gozd Martuljku nas je skupno 18 tečajnic in tečajnikov pod vodstvom treh vestnih in prizadevnih učiteljev nabiralo smučarsko znanje.

Že takoj potem, ko smo se zbrali v depandansi hotela „Špik“, so nas učitelji Pavle Blažič iz Iskra Commerce, Janez Cevc iz TOZD TEN ter Odon Rančigaj iz Elektromehanike na smučišču v Gozd Martuljku ocenili in razdelili v tri skupine. Pavle Blažič je prevzel šest takšnih, ki so med nami pokazali že največ znanja, nekaj manj izkušeno šestorico je prevzel Janez Cevc, Odon Rančigaj, pa se je ubadal s tistimi, ki so bili v smučanju še najmanj „doma“.

Za vse tri vaditelje menda v imenu vseh tečajnikov lahko rečem, da so se zares potrudili, da bi nas v teh dneh tečaja kar največ naučili. Z našim resnim sodelovanjem jim je to v dobrušni meri uspelo in z doseženim znanjem smo lahko zares zadovoljni.

Zaradi boljših snežnih razmer in tudi večjih možnosti za vadbo na različno težkih terenih smo tečaj imeli na smučiščih v Kranjski gori. Tja smo se vsak dan vozili z avtomobili tečajnikov in učiteljev, ne da bi za prevožene kilometre terjali povračilo. To izpričuje pravo tovariško vzdušje, ki je

vladalo v tečaju in zato tudi nič čudnega, da je tečaj dobro uspel.

Naj v teh vrsticah pohvalim tudi učitelja Janeza Cevca, ki je odlično poskrbel za razvedrilo in obilico dobre volje po končanem smučanju, ko se nam je počitek v prijetni družbi tako prilagel. Veselja in dobre volje vse dni zares ni manjkalo in ob tem smo kaj hitro pozabili vsakodnevne napore smučarske vadbe. Resnično smo bili v teh prostih urah kot ena sama družina, bogato založena s smehom in vedrinjo.

Mislím in najbrž pri tem nisem edini, da bi v Iskri lahko vsako zimo priredili še več takšnih tečajev, saj je smučanje lep in zdrav šport, rekreacije pa smo dandanes vsi potrebni. Za tečaj, kakršen je bil naš tudi interesentov, ki bi se želeli pod dobrim strokovnim vodstvom naučiti smučanja, najbrž ne bi manjkalo.

Ob koncu le še to: vsakdo, ki je imel priložnost, da bi si v tem našem tečaju pridobil smučarskih veščin, je lahko žal, da se tečaja ni udeležil. Zamudil je nekaj koristnega in lepega, tako v naravi, kot tudi v prijetni družbi.

Našim učiteljem pa prísrna hvala, da so se tako marljivo ubadali z nami!

Karl Lampič

Obvestilo

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika Kranj organizira v nedeljo, 22. februarja, tradicionalni „SPOMINSKI POHOD NA STOL“ (2236 m). Odhod avtobusa izpred kina Center bo ob 4.30, povratek pa okrog 16. ure.

Prijave sprejema Olga Pajk, tajništvo ERO, tel. 28-22, do vključno srede, 18. februarja, do 12. ure. Cena prevoza je 5 din in 10 din kavčija.

Vabljeni!

SPOSOJENO IZ PAVLIHE

GOSPODARSKA SLIKA

— LEPA JE ŽE, AMPAK DRAGA IN ZAPRAVLJIVA PA TUDI!

ISKRAŠI NA SINDIKALNEM PRVENSTVU OBČINE LJUBLJANA-VIČ

V Gozd Martuljku je bilo v soboto 7. februarja občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu, katerega se je udeležilo poleg številnih tekmovalk in tekmovalcev iz delovnih organizacij s področja občine Ljubljana-Vič tudi osemnajst člansko zastopstvo iz Iskre na Tržaški cesti.

Štirinajst smučarjev in štiri smučarke so v družbi resnih konkurentov iz drugih kolektivov znova preizkusili svoje smučarsko znanje in se solidno uvrstilo, saj je njihova ekipa, čeprav v C razredu moških in pri veterankah ni imela zastopnikov, v skupni razvrstitvi dosegla 4. mesto.

V veleslalomu so se posamezniki iz Iskre uvrstili takole: moški A razred: Matjaž Polajnar 17., Boris Kogovšek 34., Viktor Rojšek 35., Marjan Pipan pa je bil diskvalificiran; moški B razred: Mitja Zornada 7., Fedor Peršin 8., Janez Slatinšek 29., Marjan Novak 44., pri veteranih: Marjan Kavalarič 5., Anton Polajnar 7., Peter Šilar 10., Silvo Wedam 14., diskvalificiran pa je bil Aleksander Škerl; Ludvik Dornig v moškem C razredu ni nastopil; v ženskem A razredu je bila Irena Mikolič 7., v ženskem B razredu Mojca Verdnik prva, v ženskem C razredu pa Marija Pirc deli 1. do 2. mesto, medtem ko je Breda Jančar zasedla 6. mesto.

Del smučarjev Iskrašev, ki so sodelovali na občinskem sindikalnem prvenstvu v veleslalomu v Gozd Martuljku.

Osnutek programa izletov PD Iskra v I. 1976

KAM LETOS V GORE?

Na seji upravnega odbora planinskega društva ZP Iskra — bila je v četrtek 5. februarja — so sprejeli osnutek programa izletov za leto. Sestavljalci tega programa so pazili, da bi bili izleti vseh najširšemu krogu ljubiteljev gora v Iskri, glavna vodila pri sestavi pa so bila predvsem skrb za množičnost, varnost in cenenost.

Torej pred vami je osnutek programa izletov, ki ga bomo dokončno sprejeli na občnem zboru planinskega društva. Občni zbor bo predvidoma 10. marca ob 18. uri v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani. Če imate morebiti kakšne pripombe in dopolnila k temu osnutku, jih čimprej pošljite na sedež PD ZP Iskra, Prešernova 27, 61001 Ljubljana.

OSNUTEK PROGRAMA IZLETOV

datum	cilj	vodnik	težavnost
13. marec	Jost, Cepulje, Škofja loka	M. Vernik	lahka
10. april	Jakob, Katarina, Grmada, Tošč, Govejek	L. Drobež	lahka
15. maj	Nanos	N. Guid	lahka
29. in 30. maj	turni smuk za Cmirom	B. Jančar	težka
12. junija	Ratišovec	M. Čuk	lahka
19. in 20. junija	Komna, 7. triglavsko jezero	L. Drobež	srednja
10. julija	Tičarica, Komarča	D. Divjak	lahka
14. in 15. julija	Učka, Lovran (kopenje)	V. Tekavec	srednja
4. in 5. september	Mojštrovka, Jalovec	S. Kranjc	srednja
11. in 12. sep.	Skrlatica, Razor, Vrščič Triglav (množični pohod)		
	Rjavina	P. Jereb in J. Bratina	srednja
25. septembra	Kanin	V. Tekavec	srednja
6. november	Klek, Baba	F. Bratkovič	lahka
11. december	pot v neznano	B. Skorjak	„naporna“

DOPIŠUJTE V ISKRO

Razstava Iskrinih malih gospodinjskih aparatov

Centralni zavod za napredek gospodinjstva je povabil na razstavo več domačih proizvajalcev bele tehnike. Poleg podjetij Elma, Gorenje in drugih, je sodelovala tudi Iskra s kompletnim proizvodnim programom, ki ga proizvaja skupaj z licenčnim partnerjem Girmi.

Maruša Lap-Belin, sodelavka

zanimanje. Ni naključje, da so sedeži na demonstracijskem prostoru zasedeni. Interes je tolikšen, da je prostor dobredno natrpan!

Tako prikazovanje uporabnosti aparatov je za vse potrošnike nedvomno objektivnejše kot nekaj besed prodajalca ob nakupu. Eden od ciljev naše samoupravne družbe je, pomagati

Demonstracija naših gospodinjskih aparatov je pritegnila pozornost.

Vitrine z našimi gospodinjskimi aparati so zavzemale nad polovico razstavnega prostora.

CZNG, ki je prisotnim nazorno prikazala način uporabe, prednosti in slabosti razstavljenih aparatov, je o obisku povedala:

Za Iskrine aparate, ki so znani po odlični kakovosti in zmerni ceni, vlada pri naših oboskovalcih veliko

delovnemu človeku, da se med množico prodajnih artiklov ne izgubi, da ne postane objekt neštetihih reklamnih akcij.

Potrošniška miselnost ni sestavni del prizadevanj za stabilizacijo. Iskra je pokazala, da se tega zaveda! —F—

Prvi izlet bo torej že čez mesec dni, potem pa bosta vsak mesec eden ali dva izleta, za september smo predvideli kar tri izlete, saj so po mnenju mnogih takrat gore najlepše, predvsem pa najbolj varne. Gotovo ste opazili, da tudi za letošnji načrtujemo množični pohod na Triglav, tisti, ki so bili na njem že večkrat, pa se bodo lahko povzpeli na bližnjo Rjavino, ki je nekoliko bolj zahtevna je pa izredno lepa.

Gotovo ste opazili, da bomo tudi letošnje organizirali turni smuk za Cmirom. Organizirali ga bomo v spomin na pokojnega dolgoletnega Iskraša in gorskega vodnika Stojana Juleta. Turni smuk s Kredarice mimo Staničeve kočice za Cmirom v Vrata je postal že tradicionalen, in bi bilo prav, da se ga vsako leto udeleži čimveč ljubiteljev triglavskega pogorja in smučanja v Iskri. Primeren je za vsakogar, če zna le malo smučati.

V mesecu oktobru bomo organizirali skupni izlet planincev Iskre iz zagrebškega Rada Končarja, in to nekam v hrvaške gore, verjetno na Velebit. Dvodnevni izlet bo vodil Ivan Razboršek, datum izleta pa bomo objavili naknadno.

Tudi letos bo Iskrino osednje planinsko društvo organiziralo izlet v tuja gorstva. Obstajajo trije predlogi: po enem naj bi šli na Češkoslovaške Visoke Tatre (okoli 2000 m), po drugem bi tudi letos skušali osvojiti nekaj švicarskih štiritisočakov (Monte Rosa, Pollux, Castor, Lyskamm), tretji predlog pa so italijanske Alpe. Končna odločitev je odvisna predvsem od tega, koliko denarja bo dobilo planinsko društvo, verjetno pa kakšne večje razlike med cenami teh treh izletov ni. Končno odločitev o tem, kam bomo šli v tuje gore, bomo objavili takoj, ko bo sprejet dokončen sklep.

Mnogi se zavzemajo, da bi v okviru PD Iskra letos končno le ustanovili alpinistični odsek. Pobuda je vsekakor na mestu, glavni problem pa bo verjetno spet denar, ki pa bi ga nekako le morali dobiti, saj je zanimanje za alpinizem v Iskri izredno veliko. Imamo tudi že več znanih alpinistov, gorskih reševalcev in vodnikov, ki bi gotovo uspešno vodili delo tega odseka.

Na seji upravnega odbora so sprejeli še sklep, da bodo udeleženci prispevali letos za enodnevni izlet največ 25 dinarjev, za dvodnevne pa 50 dinarjev. Za enodnevne izlete bo društvo plačalo vožnjo in vodnike, za dvodnevne pa vožnjo, prenočišče, vodnika in v primeru, če bo potrebno, tudi gorske reševalce.